

НА ПРЮ, БЕЗ ЛЯКУ І ЗНЕВІРИ!

Х.
Сцилла й Харібда.

Ви є сцилла сцила; не уперти
є місто, що стоїть на вершину гори
Мачей 5, 74.

Хто є ворог духовенства? — цінаво
було би знати. „Америка“ все пише,
що народний табор. Варта і сю справу роз-
глянути. Ми не хотіли би про се писати,
але нас вивала фідельфіська часопись.

Пригизавсь ця безсторонній фактам.
Заки приїхав єпископ до „Америки“,
українське духовенство вже було як-
так зорганізувало парі, і само себе, бо
мало свою „Духовну Раду“. Їх органом
була часопись „Свобода“. Вони інте-
ресувалися як всіма народними справами
і мали любов та пошану в народі. А
треба признати, що є перші священни-
ки, котрі приїхали до Америки, се були
сильні духовні одиниці, хоч — що пра-
ва — тепер уже ті, що ще живуть, є ча-
сти жузжити житем, в часті журбою. І
сеї народні вчачі наших священників
сеї любовні і пошани між народом по-
казувалим єн єпископ. Хотів бути по-
пулярним і показати, що він є добрим
батьком народа, а його „попів“ (так їх
називав єпископ, се знаємо певно!) —
до нічого. Де лише зайшла „яка єуе-
речка між недовольними одиницями в
парохії і священником, то єпископ сей-
час се використав і безосередно, сам
перешукав ся з недовольними, як
звичайно роблять дмагоги. А коли би
так який євськис чоловік-робив, то
єпископ євськис паробив би крику: „Гей,
люди, та се радикалі! Він бунтує лю-
ди проти церкви!“ Але єпископ може
так робити і се не бунт проти церкви.

Тут може нам хотіть закинути, що
власний єпископ „тримає за народом“,
отже ми його несправедливо осуджує-
мо. На се ми скажемо: Єпископ має
бути справедливим і полагоджувати та-
кі спори після церковного права, зна-
ти — перешити правильний суд! Ми
се за тим, щоб правда панувала, а не
якіс сентименти чи інтерес. А таким
поступованем єпископ замаскує духов-
енство в очах народа. Парохіяни
почали легковажити собі священників:
деки посували ся навіть до сього, що
почали до Фідельфі везти дарунки
і тоді почало ся перенесення священ-
ників на велику скалю. Єпископ робив
собі забавку з живими людьми і їх ро-
динами і ся забавка тривав по нинішній
день. Що на сеп терпяти і церкви і
громади, се самозрозуміло, бо священ-
ник, який євськис ся кожної хвилі
перенесення, не може навіть забрати ся
до роботи в громаді: щоб завести пра-
вильну школу, виплатити церкву і па-
рохіяльний дім, чи це що. І так цер-
ковні масткі готові кожної хвилі на лі-
цтвацію.

Поширивши духовенство в очах на-
рода, став єпископ тепер сам виключ-
ним ланом над служителями престолу і
указати їх як своє орудіє. Поширивши
в цілковиту зависимість від єпископа,
духовенство мусіло сповнити його заба-
ганки, складати величезні контрибуції
на закупно домі в Фідельфі і тоді
почали ся презенти „на євськис“ з
їх стороны духовенства, а за тим піш-
нов роздор між духовенством: одні,
що не хотіли понизити ся, другі, що зго-
моні ся. Коли між духовенством не стало
довіра до самих себе, появилася де-
нунціяція, євськиснарство — прояви, які
захитали внутрішню вартість характе-
рих колись одиниць. А за тим пішло
перелічувуване себе в „преданности“.

Згодом духовенство „допалося в“
і побачило, що єпископ не має власної
адміністраційної власти, лише юрис-
дикційну, значить: нема в Америці
грецько-католицької дієцезії. Тоді сьмі-
ливий отворто збунтували ся і ви-
скасли до папи і до тутешніх єпископів
меморіал з жадачем усунення єпископа
Ортинського. Але знайшла ся друга
части духовенства під проводом бл. п.
о. Барнша, яка іза національної солід-
арности звала єпископа в оборону і
єпископ лишив ся, відлучаючи ся своїм
оборонцем, передієм о. Барншою,
чорною невідчистістю. Мнєю сього не-
близь ніколи не дав до пізнання, що
він негодую на єпископа. Тернів для за-
сиди. Але по сїй революції єпископ тро-
хи успокоїв ся, бо мусів, і виявляв по-
новляти ся Риму, яка надійшла в 1913
році. Тепер він дійсно став незалеж-
ний від америкських єпископів, а похви-
ни в 1914 році до Риму, вернув уже
другим єпископом.

„Раз добром найте серце, в вік не
прохолодне“. І показаво, що що його се-
рце не змизило ся. Його не на-
вич нечого попередній досвід. Він

почувши підчас свого короткого побу-
ту в Австрії засаду „диде єт імпера“ (ді-
ли і розкажу), вхопив сильною рукою
керму під опікою молодого, непо-
сиденого секретаря о. Стецюка, су-
порі якого і за загальною причини він
є безсильний, і, використавши час те-
перішній війни, почав виробляти дна-
„Пайтшкване“ (взадене з торбами)
святників стало буденщиною; теж-
святників перенесли, беззастанні поїз-
ди до Фідельфі в цілі оправдані;
т. д. нипати духовенство морально і
матеріально. Щоби до ренши викликати
в народі погору до священників, за-
борони їм брати участь в народній жити
після власного суду, а наказав слухати
політичних розказів з Фідельфі. В
ті цілі заложив „Руску Раду“. Вер-
ком насильства над патріотичними по-
чуттями духовенства була заборона
брати участь в Українській Сою. На-
рід, не знаючи трагічного ходу річій,
почав вилити своє обурення на духо-
венство, про що євськис численні до-
писи в редакції „Свободи“. З тих допи-
си ми лише деякі поміщували і то з
цілковитою перерікою, щоби не кри-
дити невинних. Представитель Союму др.
Сіменович оборонив духовенство перед
зібраними послами. За те „Америка“
висловлюва о сїм-сво негодую на
духовенство, а до-св Сіменовича злаяла
в недоліжний спосіб.

Поприкусане духовенства в очах на-
рода не устало, бо ми знаємо випадки,
що євськисна переносить ся за вбу-
дуванс нової церкви, школи і дому;
грозить ся перенесенням за те — слу-
хайте! — за те, що євськис тримав
за народом, коли він дає собі раду в своїй
парохії з ріжними групами, не хотіли
виплатити їх „євськис“, „безбачни-
ками“ чи там „фірманими“.

Для закручення сього огляду треба
подати другий бл. справу.
„Свобода“, будучи колись єдинокор-
ним народним газетою, одержала традицій-
но рішати всі громадянські справи. Ча-
си змінили ся, але традиція остала. Сер-
ед боротьби духовенства з єпископом
богато священників стояло по нашім
боку, даючи нам всілякі інформації. На
основі того матеріалу (сей матеріал в
цілості в нас євськис за дїя історі-
ї) ми писали довжесні статі, в яких
ся часті духовенства, що стояли при є-
пископі, побачили себе і обзарили ся,
а навіть розбудили, що „Свобода“ ни-
щить духовенство. Єпископ скористав
з того і виступив з такою самою те-
орією, що „Свобода“ є ворогом духовен-
ства. В додатку єпископ страших ко-
ждого священника, що він знає, що пи-
ше до „Свободи“ і духовенство стало
тепер остерожно. Деякі з дописувачів
— не знаємо, як се стало ся, мабуть
самі зариди ся своїм „приятелям“, —
були дійсно звіні в Фідельфі, і то-
му, стероризовані, мусили з душею і ті-
лом заридати ся єпископом та виши-
сувати проти „Свободи“ і народного та-
бору останні лайки. Се їх утратило ма-
теріально, але вони опісля зломали ся
як і морально. Перед народними дїя-
чами вони вже замкнули двері, або
втікають, хоч би є народні діти були
нещасливі в колішній „боротьбі“.

Наслідок сих погроз і страхів такий:
Духовенство ходить одином, байдуже
до народної роботи. Фідельфієйські по-
літичні розкази ненавидять, а ті визна-
ють, які дає „Свобода“ і цілий народний
табор, не уважав за обовязуючі. Що на
сеп терпяти народна робота, бо яких 50
інтелегентних одиниць сидить бездіяль-
но в великій історичній хвилі, се очевидне.
Дехто замкнув ся в хаті, дехто чекав
кінця війни, щоби драгнути з „амери-
канського папашку“, а дехто задів
беззастанно поміж Фідельфією і
Джерси Сіті і ренує: „Погодїть ся,
погодїть ся“.

А ми робили згоду від самого почат-
ку і прийшли до висновку: Ми укри-
дали дотепер болячку на народнім тілі,
а вона не гоїла ся, лише набирала ма-
терії і ослабляла ціле тіло. Нема ні-
щої ради, як перевести операцію, при
якій повинні допомогти всі, котрим ді-
сно добро народного організму лежить
на серці. Коли ж ми ніщо не можемо,
ми мусимо самі се зробити, але ми від-
разу скажемо, що не на нас спаде від-
вчальність, коли би операція не була
мастерня і коли би опісля цієї роки
треба було гоїти рану до операції. А
операція тяжка і небезпечна. Ми се до-
бре розуміємо.

Обовязком кожного Українця — от-
же і священників — приложити руку до
перевирення моральності в публічному
житті нашого народа, привернути наро-
доя його життєву силу, вляти в нього
духа правдивого патріотизму, навчити

його шанувати народну традицію, на-
вчати його шанувати людей, котрі в на-
родній роботі тривають своїм сім, обяза-
ти його „задрічність“, погамувати не-
приборчані пристрасті і опісля вклати
в них все краще і величне.

І тому задачі, яку ми прийняли на се-
бе, не треба розуміти як боротьбу між
„Свободою“ з єпископом, але як змаг-
ан до привирення цілковитого ладу в
українських відносинах з др. Державах.
Нам адзет ся, що не лише горстка і-
дейних свєтських людей є поклонана до
сеї задачі, але кожний свєтський У-
країнець. А духовенство нехай зрозу-
міє, що нарід не жєтє лише підчас вій-
ни, але його жєтє триває підчас війни. І то-
му народні робітники — всі, без ріж-
ниці — повинні зрозуміти, до чого вони
поклоняні. Зробляють вони свою службу
— будуть мати внутрішнє вдоволенє,
признаєнє і владність будучих поколінь;
здаведать свій обовязок — прокатят
сиде на них. Вибиромо.

Перед охотом совісті: зачинаймо від
себе. Коли ми в отих наших статях
приказали ся до похороб, бо на них
учимо ся, нехай кожний шийний таксамо
зробить; нехай духовенство вглане у
свою власну роботу між народом, уе-
не непорозуміння, а тоді з чистим се-
рцем підемо всі разом на стрічу сонцю
золотому!

За Тебе, Україно!

ВІЩА В СПРАВІ УКРАЇНСЬКОГО ПОЛІТИЧНОГО ВІСНИКА В СТАРИЙ КРАЮ.

НАРАДА В НЬО ЙОРКУ.

В четвер, дня 23-ого с. м. ввечером
відбувся ся в Українській Бєсіді в Нью
Йорку нарада послів першого Україн-
ського Союму з Нью Йорку і околиці над
старокравськими справами.

На нараду прибуло около 30 послів
і кількох гостей. Зборам проводив п.
В. Лотоцький.

Перший забор голос п. Микола Це-
глинський, делегат від Українців, що
живуть тепер у Швайцарії, і вияснив
у короткій промові, яка цілй його при-
казу до Злучених Держав.

Справа, піднесена п. Цеглинським
всіх дуже зацікавила і розвинула ся
довга дискусія, яка тривала кілька го-
дин. П. Цеглинський дав відповіді на
попєнення на всі питання в справі украї-
нської політики в старім краю і справу
для усіх присутніх стала ясною та зро-
зумілою. Доводили ся вони про те, про
що доси годі було дізнатись нішою до-
рогою.

Опісля бєсїда звернулася ся на се, що
повинні робити Українці в Злучених
Державах, щоби допомогти українській
справі в Європі тепер, підчас мирових
переговорів і по війні. Ходить пере-
дєдєм о акцію політичну. В дискусії
над сею справою осягнуто повну згоду
і порішено, що першим кроком для роз-
вирення сїї справи перед загалом Украї-
ни в Злучених Державах будуть віща,
уладнені нарочно в тіх справах.

Віща мають зачатися ся від Нью Йорку
і околиці.

Уложено вже план найбільшних віч
і то вже в найбільшних днях в: Нью Йор-
ку, Ньюарку, Джерси Сіті, Пасейку і
Елзабет. Місцеві українські комітети
займуть ся приготуванєм віч та оголо-
шенням в пору в часописах і серед на-
шого загалу по тіх місцевостях. Го-
ловним референтом на тих віщах буде
п. М. Цеглинський.

П. Мирослав Січинський подав до
відома зборам, що Федерация Українців
в Злучених Державах уладує також
рад віч, на яких головним референтом
буде власне її секретар бл. Січинський.
Тому бл. Січинський вилізти на дошвиць
на віч віща Ф. У. З. Д. також запро-
сила п. Цеглинського, щоби по змозі
промовляв на деяких віщах. Тому п. Це-
глинський по віщах в Нью Йорку і око-
лиці вилізти на кілька віч на захід, до
Шікаго і інших міст, а опісля вер-
нет ся на віща в дальшу околицю Нью
Йорку.

Всі присутні були дуже раді, що наші
загал має змогу поінформувати ся бе-
зсторонньо і прямо з української стороны
в Європі про дійсний стан теперішньої
української політики в старім краю, тим
більше, що виснесєнє подожженє влас-
на дорогу, як помість українській
справі віща в Злучених Держав.

Вісниці обговорено ще також кіль-
ка справа, що відноситься до украї-
нських справ в Злучених Державах і на
тіх закінчено нараду.

Найсвітліша річ, якої вимагає від орга-
нізації, — се ПЕНСІЯ, щоби вона чинила для
нас обєднє: або хили давала вилізти зі спокійної
жизні, що його добро не пропадає. Таке повне
організацією є Український Народний Союз.

ВИЗВОЛЕНЕ УКРАЇНИ І ІНТЕРЕСИ РУМУНІВ.

З Букарєшту доносять до львівсько-
го „Діла“:

„Букарєстер Таблєт“ містить під
таким написом інтервю з послом М. Ва-
сильком такого змісту:

„Одиникий євськис, щоби атасити вічно
євськисе воєнне опічне на сході, се осво-
божденє України, відволенє старої ки-
ївської держави.“

Відирване Філандії, східних над-
морських провінцій і Польщі — не о-
слабить Росії; відирване України зми-
нить раз на завжди відносини державні
на сході Європи.

Москалі старатим ся утвердити ве-
селаськисну державу від Тихого океану
на сході аж до Східного моря і до Адри-
ського моря-на заході, від Ледового мо-
ря на півночі до Середземного моря і Ін-
дійського океану на півдні. Їх головна
від сеї одного боку завойованє Бєсфору і
Дарданелів, з другого боку Перського
заливу, щоби дійти до Середземного мо-
ря і океану. Одні і другі діти можуть Мос-
калі лишень тоді діяти, коли мати-
муть Україну. Без України зйде Росія
на північно-східній-окалиці Європи до
другогоднього значіння.

В послядню Україну має Росія мо-
сильне непокоті Балкан і морські зали-
ви, а рівночасно і загрозити цілій о-
рієнті. Лишень Україна дає можливість Росії
панувати над Кавказом, یتикати ся
в Персію і примужати до Тихого океану.
Не треба забувати, що через Україну
веде найкоротший шлях з середньої Єв-
ропи до східної Індії. Ся справа може
бути використана дуже важно.

Увільненє України може стати ся
для Румунії дуже корисним ділом. Росія,
що загрозкує Румунії, може яка ворог
зникнути. Се гарний сон, який може те-
пер легко здійснитися ся. Сей час творить
власне до сего відповідну хвилю.

Росія загарабала Україну, Литву,
Польщу, Курляндію, Фінляндію, Крим,
Бєсарабію і т. д. і подступувала ся все
інтєрміши, коруєнсью і брутальністю.
Як би Росія тепер побачила, то певно
прійшли би на чергу пропасті Румунії,
Болгарії, Греції, Туреччини, Швеції і
Норвегії. Яке Росія буде завойовувати,
а се певно буде, то постануть з Украї-
ни, Польщі і Фінляндії нові держави і
вопи утворять сильний мур між Балка-
ном, Європою і Росією і зробить ко-
нець російській заборотній політиці.

Росія перестане промовляти на Балка-
ні, бо не буде більше євськисом. Бє-
сарабію мусить Росія віддати назад Ру-
мунії і не буде більше непокоті Руму-
нію, бо найбільшим євськисом Румунії
стане замєст Росії, Україна.

Щоб забезпечити своїм громаді і щоби
увільнити Бєсарабію від російського
ярма, мусить Румунія злучити свої ін-
тереси з інтересами Німеччини і Австро-
Угорщини, мусить пійти разом з наро-
дами, що хочуть увільнитися з під ро-
сійського пануваннє і стремлять до волі
і культури. Надходить час, щоби злуче-
на і змішена Румунія вступила в бра-
терську злучку з великою і незалежною
українською державою і щоби разом сї
дві держави в інтерєт власного добра
виступили разом проти спільного во-
рога.

ВІСНІ З НЬО ЙОРКУ.

СПРАВА НАРОДНОГО ДОМУ ПОСТУ- ПАЄ СКОРО.

Як звісно вже читавим „Свободи“,
ньюйорська Українська Народна Грома-
да, яка гуртує в собі понад 40 наших
товаришів і братів в Нью Йорку, поста-
вила собі за першу ціль побудувати або
купити в найбільшій будучині будинок
на Народний Дім.

В дописи, яка була у нас недавно
від У. Н. Громади, був виказ жертв, я-
кий до того часу вносили понад 2,000
доларів. Потім українські товариства і
всі піпї патріоти в Нью Йорку перенали
ся цілою душею сею справою і дійсно
зі зналом злилися ся збіркові фонди на
Народний Дім.

Се вже в такім короткім часі дало
красний овіт, бо досп візрана сума на
Народний Дім в Нью Йорку зросла до
суми \$4,281.74, значить, що за та ко-
роткий час вона подвоїла ся.

Се панованє українських загал в
Нью Йорку, а навіть і в цілій Америці,
— наслідок, що вже недалеким час, коли
в метрополії Злучених Держав буде ве-
личити ся українська народна святиня.

Безсмерчно, що треба ще і праці і
гроша і посвятити щирі патріотів, абл
їдло скоро довести до повного успіху.
Але коли воно дійсно має скоро здій-

снитися, то треба ще і прискорити з
дальшими збірками на так красну, хо-
сєнну, тай і кожену народну ціль.

Тут можна дійсно сказати: час то
грозить! А до нашого патріотичного за-
галу в Нью Йорку клікнати: Лише даль-
ше так як доси, але з ще більшим за-
вєзєм, а Народний Дім скоро буде в Нью
Йорку!

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ В ЧЕСТЬ ШВЕДЕНКА.

Заходом У. Н. Громади в Нью Йорку
відбується ся в суботу, дня 1-ого цвіт-
ня с. р. в 8-й годі ввечері великий
євськисний концерт в честь Тараса
Шевченка з нагоди 102-тих роковин у-
роду найбільшого спілця України.

Концерт уладує Український Хор
під управою бл. Мірона Гундіча, який
своїми концертами в останніх дєсах в
Нью Йорку здобув собі славу не лише
між своїми але і між чужими.

На сей концерт, який Українці в Нью
Йорку і околиці мають нагоду почути
лише раз в рік, поспішити певно велика
громада наших земляків, щоби при-
тїтити ся до збєслєпаних найбільшого
українського народного свєтця.

Концерт буде у „Вебстер Гол“, (119
Е. 11-та улица).

ВЕЛИКЕ ВІЩЕ В НЬО ЙОРКУ.

У звіті з наради послів 1-ого Украї-
нського Союму, який відбувся ся в четве-
р, дни 23-ого с. м., подано про приго-
туванє до віч, які мають відбутися ся в Нью
Йорку і околиці в найбільшій часі, а
на яких буде промовляти п. Микола Це-
глинський, делегат від швайцарських
Українців про українську політику в
Європі.

Ст віща зачутися ся вісчєм в Нью
Йорку, яке вже приготувало ся на саїду-
ючу неділю, зараз по концерті, дня 2-го
цвітня с. р. Заході в тіх справах ре-
велала на себе ньюйорська Народа Рда
в порозуміню з усіми українськими то-
вариштвами в Нью Йорку.

Се повна надія, що все уладєт ся
приготуванє і перенєтє як найкращє і
вже в Нью Йорку німає неспіху.

Се буде перше велике українське ві-
ще в метрополії Злучених Держав, яке
від дошного часу, а з уваги на його за-
гально-народний характер і зьявляє
старокравське політичне, повинні всі У-
країнці в Україні з Нью Йорку і око-
лиці, яких досить відомість про віще,
не лише піти на віща, але і притїтити
як найбільше число зявляючих зем-
ляків.

РОДИМЦІ ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, БО СЕ Є ОДИНОКА І НАБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ОРГАНІ- ЗАЦІЯ В АМЕРИЦІ

КУПУЙТЕ!
КРАСИЙ І ЦІКАВИЙ КАЛЕНДАР У. Н. СОЮЗУ
НА 1916-ТИЙ РІК!
Мошутє в цілій Америці 50 центів.

Замовляти поштою послати до „Свободи“.
„С В О Б О Д А“
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Шеріть „Цвітєну“, українську газету для ді-
тей! Старайте ся, щоби вона була в кожній украї-
нській хаті! Нюда українська дитина повинна
читати „Цвітєну“!

Передплата євськисна:
В Америці 75 центів.
За границю \$1.00.
Подорожнє число 10 центів.

Замовляти адресу:
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

"SVOBODA" (LIBERTY)

The Ukrainian newspaper
Published three times a week: Tuesday, Thursday and
Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand
Street, Jersey City, N. J.
Established 1933.

JOSEPH STETKIEWICZ, editor
Jersey City, N. J.
83 Grand Street,
ANDREW SAWKA, manager
Jersey City, N. J.
83 Grand Street.
Entered as second-class matter March 30, 1931, at the
Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of
March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:
United States
\$2.00 per year
\$1.00 per 6 months
\$0.75 per 3 months
Canada and
Foreign Countries:
\$3.00 per year
\$1.50 per 6 months
\$1.00 per 3 months
Single copy 3 cents.
Подписки: США
\$2.00 в рік
\$1.00 на 6 місяців
\$0.75 на 3 місяці
В Європі, Канаді та
в інших країнах:
\$3.00 в рік
\$1.50 на 6 місяців
\$1.00 на 3 місяці
Один номер 3 центи.
На яку саме адресу платити є в центи.

SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі листівки і чек треба надіслати на адресу
"Свобода".

Для вказівки членів надіслати адресу: мон-
ітер № 10.

Часово телефонувати 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION
OF FREE PRESS AND
OF THE PRESS

Всі листівки і чек треба надіслати на адресу
"Свобода".

Для вказівки членів надіслати адресу: мон-
ітер № 10.

Часово телефонувати 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION
OF FREE PRESS AND
OF THE PRESS

Всі листівки і чек треба надіслати на адресу
"Свобода".

Для вказівки членів надіслати адресу: мон-
ітер № 10.

Часово телефонувати 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION
OF FREE PRESS AND
OF THE PRESS

Всі листівки і чек треба надіслати на адресу
"Свобода".

Для вказівки членів надіслати адресу: мон-
ітер № 10.

Часово телефонувати 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION
OF FREE PRESS AND
OF THE PRESS

Всі листівки і чек треба надіслати на адресу
"Свобода".

Для вказівки членів надіслати адресу: мон-
ітер № 10.

Часово телефонувати 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION
OF FREE PRESS AND
OF THE PRESS

Всі листівки і чек треба надіслати на адресу
"Свобода".

Для вказівки членів надіслати адресу: мон-
ітер № 10.

Часово телефонувати 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION
OF FREE PRESS AND
OF THE PRESS

Всі листівки і чек треба надіслати на адресу
"Свобода".

Для вказівки членів надіслати адресу: мон-
ітер № 10.

Часово телефонувати 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION
OF FREE PRESS AND
OF THE PRESS

Всі листівки і чек треба надіслати на адресу
"Свобода".

Для вказівки членів надіслати адресу: мон-
ітер № 10.

Часово телефонувати 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION
OF FREE PRESS AND
OF THE PRESS

Всі листівки і чек треба надіслати на адресу
"Свобода".

Для вказівки членів надіслати адресу: мон-
ітер № 10.

Часово телефонувати 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION
OF FREE PRESS AND
OF THE PRESS

Всі листівки і чек треба надіслати на адресу
"Свобода".

Для вказівки членів надіслати адресу: мон-
ітер № 10.

Часово телефонувати 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION
OF FREE PRESS AND
OF THE PRESS

Всі листівки і чек треба надіслати на адресу
"Свобода".

Для вказівки членів надіслати адресу: мон-
ітер № 10.

Часово телефонувати 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION
OF FREE PRESS AND
OF THE PRESS

Всі листівки і чек треба надіслати на адресу
"Свобода".

Для вказівки членів надіслати адресу: мон-
ітер № 10.

Часово телефонувати 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION
OF FREE PRESS AND
OF THE PRESS

Всі листівки і чек треба надіслати на адресу
"Свобода".

Для вказівки членів надіслати адресу: мон-
ітер № 10.

Часово телефонувати 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION
OF FREE PRESS AND
OF THE PRESS

Всі листівки і чек треба надіслати на адресу
"Свобода".

Для вказівки членів надіслати адресу: мон-
ітер № 10.

Часово телефонувати 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION
OF FREE PRESS AND
OF THE PRESS

Всі листівки і чек треба надіслати на адресу
"Свобода".

Для вказівки членів надіслати адресу: мон-
ітер № 10.

Часово телефонувати 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION
OF FREE PRESS AND
OF THE PRESS

Всі листівки і чек треба надіслати на адресу
"Свобода".

Спеціальність характеру українського руху в Росії полягає на сім, що з ним рухом чотирьох культурних, неополітичних, о першій границі розвитку. Оцей спеціальність найвиразніше уявляється як при порівнянні сего руху з українським рухом в Галичині. Бо тут від року 1848 народний рух Русинів, як і останніми роками чимраз більше і систематичніше називають, як Українців, має характер політичний. Український народ в Галичині домагався як належних йому прав політичних і права ці поступово здобував (як вказує хочби остання реформа до виборів).

Зовсім іншакі представляють ся український елемент в Росії; тут мало та майже зовсім зникли політично-політичний свідомість української інтелігенції. Оцей тридцять мільйонів Українців в Росії — це сира етнографічна маса; що говорить виразно українськими діалектами, але позбавлена виразної національної свідомості та уявлення політичних відносин, правосвідомості, отже зовсім відрізняється від українців в Мексикі, від котрих — на відміну від чужинців — не відрізняється.

Український мусульман, "холод", уважав себе за щось відмінне від "каштанів" Белоросів, але на ній, через чужинців, становить з ним російську "єдність". Велика більшість інтелігенції, що виросла з цієї маси народу, уважав себе російським, хоч не з побачення виразних смислів для цінності українського життя, до народного життя, поезії і народних звичаїв. Оцей смислів, змістити навіть у таких російських патріотів як президент думи, Родзінко, або булшівський міністер Дурново, в нічому не напружують їх російського народного почуття.

Лини незначна частина інтелігенції українського походження і то щойно в політичних роках, може уважатися за справжніх українців під культурно-народним оглядом. Так як "інтелігентський" рух, що його початок сягає поперей сотні літ, був завжди так обмежуваний через російське правління, що цілком не обійняв ширших кругів.

Та і сей सबіш, значущий рух, що на 30 мільйонів населення обходився лише однією щоденною часописом, має стати в дальшій розвитку дуже грізним для Росії.

Що небезпечка отси не була ніякою худодою, вказували на се деякі прояви послідніх часів перед війною. Між соціальними демократами Українцями з'явився чоловік, що виїхавши в Галичину, лютно розвивав там протиросійську, сепаратистичну програму. Був се молодий публіцист, д. Дмитро Донцов, який в ряді брошур та статей доказував шкідливість культуральної русифікації української інтелігенції та накликавав, щоб підняти боротьбу з Росією за політичну самостійність України.

Табір української інтелігенції в Росії розпадався ся від теперішню хвилю на два відомки, поступово-демократичний і соціалістичний, поза котрими є ще ріжні дрібні та мало впливові групи молодіжних напрямків.

Одинка щоденна українська часопис "Рада" була органом поступових демократів, які з вибуху війни зняли беззастовідно лояльне ставлення проти Росії, а вороже дія її противників. Та і се не охоронило їх від переслідувань, які спали на цілу українську пресу. "Рада" завішено, а така судова стрінула й її наслідницю, щоденну часопис "Згода", хоч (як писав д. М. Залізний в брошурі під заг. "Україні, Росія і війна"), "спосіб писати послідніх часів, "Рада", а по її завішенню "Згода", був такий, що липи наносив сором на український народ (ст. 24 і 25). Організації, що опиралися під проводом поступових демократів, зняли російсько-патріотичне ставлення.

Найзамітнішим проявом в сім напрямі була вже урядова заява місячника "Українська Життя". Сей журнал, якого співробітниками є майже всі українські письменники, без ріжних напрямків, видав спеціальне число зі статтю під заг. "Україні і війна", де була подана політична декларація російських Українців.

Декларація починається ся ствердженням факту, що поділ українського населення між Росією і Австро-Угорщиною дав причину деяким стороннім Росії думати, що Українці в Росії наголошували ся більше до австрійської орієнтації, ніж до російської, зокладно се твердження, висказують ось які:

— В ідеалах Українців, починаючи від Братства Кирила й Методія аж по нинішні дні, народний розвиток то часті українського народу, яка виїхавши в Росію, був понижений і в Галичині і в переродженні селі з народних і, зокладно, в Росії, Українці не піддають ся намовою провокаторів та сповідають свій обов'язок горожан Росії у сій тяжкій добі аж до кінця.

— Той сам орган Українців в Росії тішить ся за факт зборянн російськими військами Галичини, вважаючи се за достатній факт для українців.

— Другий відомок української інтелігенції, соціальні демократи, закликають до вороже ставлення проти правління і виступають проти него з цілою енергією. Та з неменшим натиском поборюють вони сепаратистичну провадню "Союза визволення України" і тим подібних еміграційних груп.

Діяльність українських соціальних демократів Росії не має нічого спільного з ніяким політичним сепаратизмом, який вони рішуче поборюють, придержуючись у своїй тактиці принципів: "Від нас ніколи".

Так представляє ся образ політичних стремлінь російської України в теперішню добу. Прихильників стремлінь незалежності можна знайти тільки між молодіжкою, цілком тимчасово старіє покоління Українців і його, скажемо, урядові репрезентанти, стоїть рішучо на ґрунті державної єдності, не хоче ні чутти о ніяким сепаратизмі і звязує будучність України з внутрішнім розвитком російської імперії в дуї демократизації.

Нема сумніву, що дальший розвиток українського руху доведе до витворення виразного політичного сепаратизму. Та на жаль, в теперішній добі наді на сей сепаратизм є дуже далекі від дійсності.

ВІСНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ.

Кореспондент "Русск-ого Слова" Віллі помітив у 253 ч. сей часописи з 17. надодати претарний малюнок з життя холмських Українців, який сумно дозвигався далеко аж у рівнинну губернію, в село Волобоковце, скопиченого повіту. Священник Трюдін, що опроваджував гостя, не міг нахвалити ся холмських утішків і тільки ся з їх приходу, бо бачив їх коренний вплив на місцеву відставу людність. "Претарний народ, ті віткічі — говорив панотець — такий народ, що, думаю, мало де найдеть ся кращий". Холмські віткічі не хотіли бути гітарем для чужого села, а зарозом хотіли бути віткічі. Тому осли родинами в старих, опущених хатах і зробили з них у короткі часі чужі димки, які відомали елітно від місцевого, московського занепадів.

Кореспондент обійшов з місцевим панотцем нову українську колонію та вступив до деяких хат, аби поглянути на людей. З його опису виймаємо деякі цікавіші місця:

От ми ходили й до Холмичиків... які то люди... Подивіть гідні люди... Перший раз в житті довело ся мені стрінути таких людей.

Богато дечого можна нам від них навчити ся. Наші мужики дуже ім ролі. Нахвалити ся їх не можуть. Наші мужики багато вчать ся від них! — Пам'ятайте собі моє слово, багато навчатися! —

Хата Холмичиків, до якої ми підходили, рішучо вирізнялася ся від інших хат, що рядом стояли. Вже далеко робила тарне враження.

Хата Холмичиків, до котрої ми входили, була дуже багата декоративною чистотою, якою, очевидно, гордились ці нові господарі, та вказала ладом і мужицьким достатком.

Екзальтована посуда, чайники, миски, горняки — все де було устальне ся сніжком, наче для гостей, що часенько відвідують гостинну хату.

Дві жіночки, нові, молоді, розкішні кишили ся до рук священника.

За ними вийшли до хати їх чоловіки, яскраві, сильні, обов'язані "холоди" з чорними обстриженими вусами.

— Заворо був, Писафате, здоровий, Лука, — майже з ніжністю говорив священник, благословляючи мужиків. — Як вам живеть ся, брати?

— Дякувати Богу, отче, — як бариґате, — якось прокинувся... Загріт ставлю ладити мало для коні, щоб не замерли.

— А коні дома?

— Ні, похалили по сому!

Ширше про ті події довідав ся я від інших Холмичиків.

Жінки нашірешчі щебетали: — Я ми дивуюсь ся їм і вони нам дивують ся. Такі смішні люди! Ми по-руськи розуміємо, а їх часом не можемо зрозуміти. Оноді чоловіки те жє жінки, от так підірада похую рукою й так сумно мене питає: "А чи є в тебе, махальня?"

— Велика просьба-д мене до вас, батенько. Не став книжок для мого малюка. От тут мало сїє шкільних книжок. Усі жє в себе мають. А тільки "Історія" Родзінського ніяк не можу знайти. Не знайде, тільки-нобув узяти з хому. А малому учини ся треба.

— В Луку Володимира ще нема такого великого синка. Його-ся поклопече в волоні одні з жєвких дідчат, що бігали, до хаті. Він прохоті священника, пріскавти йому останній часок, часошоп.

— А яку часошоп, а в себе в рідній краю читати?

— Ми ріжні часошопи читали, — відповідав Лука Володимира. Столичні часошопи читали... — Столичні часошопи? — Ніша сторона грабати, — з гідністю відповідав Холмичик.

Очевидно, від таких людей з чому вчили ся московському нехорому й неграмотному мужику.

З Н.

ДО ВІДОМА УСТІМ УКРАЇНЦІМ З БЕЙОНУ, Н. ДЖ.

Заховані Укр. Тов. "Поступовий Кміт" в Бейон, Н. Дж. відбудуть ся загальні збори всіх українських Товариств і Братств в Мексико, дня 26. марта 1916 на 19-й улиці в гали Взорка на ролі св. Ів. На сї збори кожний член Бр. св. Арх. Мексик. Бр. св. Дмитрія, як і усі члени Товариств в Бейон, Н. Дж. мають явити ся, внаслід будуть важні справи до поладження.

Порядок зборів:
1) справа будови Укр. Тов. в Бейон, Н. Дж.;
2) вибори урядників до центрального Комітету Українського Тов.;
3) поладження справ тижанчих ся бейонських Товариств і Братств.

Початок зборів чотири годині 2-й половини. ВСТІП ВІДВІДНИ. За скликаючи Комітет: Укр. Тов. "Поступовий Кміт" з Бейон, Н. Дж.

36-37

ПРОСЬБА ДО БРУКЛІНСЬКИХ ТОВАРИСТВ.

Урба Тов. Богдана Хмельницького повідомляє всі місцеві Товариства, що задля вагомий причини змінили дату заповідного свята посвячення прапора з дня 30-го маю на день 13-го маю с. р. Просить ся всі Товариства, щоб принаго до відомого сь зміни дня і не устроювали в сей день ніяких задов.

З поваження: Іван Котляк, прес.; Теоф. Степанівський, кас.; Іван Кравчук, секр.

37-38

ПРОТЕСТ ПРОТИ НАПАСТИ НА ЕПІСКОПА БУДУ І НА КАНАДІСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

Українська газета "Канадійський Русин" дописує:

Дня 8. марта с. р. відчитав посол Т. Д. Ферлей в мантийському парламенті сьданий протест Центрального Комітету для Оборони Рідної Мови проти нападів посла Д. А. Роса.

Згаданий, що в мантийському сеймі, дня 29. лютого 1916, р. посол з Ст. Кемпелі, Л. А. Роса порибор цілий ряд беззастовідних закидів, з яких один дописав канадійських Українців загально, а дописавши двомовної школи окремо, ми протестуємо з обуренням проти беззастовідного перекладу Д. А. Роса, що рух за двомовними школами розпочався од підтримки якимнебудь чиним Циркляничим Кир Никита.

Записуючи патотично і можемо додати документами і фактами, що рух проти двомовної школи в Мантийському є явищем чисто відірваним і одірваним, яке вибуло з ексцесивного сьдано по цілій провінції, скоро тільки додана наїтка на двомовну школу в Паризі.

Отжемо ніхто інший, тільки ініціатор расової ворожнечі проти Канадійських не-британських походження можуть відповісти за почування і становище канадійських Українців проти нападів Роса. Цілі Українського Центрального Комітету були вибрані на зведені злий провінційнальних делегатів, а через те заступають ціле канадійсько-українське населення Манитоби.

Ця Пресовищення Кир Никита, Епоскопа канадійських Русинів, хоч-є розпочав і найвищим достойством претарно-католицької української Церкви в Канаді, ніяким чиним посередом не безпечерить не починає ся до витворення сїх відносин і шкідливості, які випливають за правління Роса. І тому відсил в тім напрямі, пориборені Л. А. Росом, з наміром підкопати повагу двомовного достойства та відлучу Комітету, є лише поганого клеветов'.

УКРАЇНСЬКИЙ РУХ В РОСІЇ.

Ці таким загальноком поміщує цікаву статтю підписку часописи "Водо-мощі Порини", що виходить в Варшаві.

Число там ось що:

До ексцесивних, глобальних через Росію і прихильних до загальних через російський націоналізм, належать між іншими в Україні, велика тридцятьмільйонна маса, що заселює цілий південь українських степів від Збруча аж до Кубані. Тим то нестугнені всі маси проти Росії, нестугнені, що має політично сепаратистичний характер, мало величезне зовнішнє, від усіх ворогів Росії, отже в для неї (Поліція).

Вуйко Сем (до Мексиканців): Що тобі бранку, лїа хорова вилїтї тебе? Чи то чєсто мексиканський "проболь"? Мексиканець! Ні, вуйку! Се випає такї домашнїя хорова! Повстїла вона з цїлїни Вілсона! Протї-якось устїгнує цю хорова!

100 КОРОН = \$13.00

ВІСИЛЕ ДО СТАРОГО КРАЮ ПЕВНО, СКОРО І ТОЧНО
„Американсько-Українське Бюро“
Новадіє з мексик. війни. — Гроші самі собі не приходять, а приходять тільки за гроші.
AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, Inc., 520 E. 6th St., NEW YORK, N. Y.

